

La xenofòbia que ve

- El rebuig a la immigració és conseqüència de la por dels polítics a afrontar el canvi social

XAVIER RIUS SANT*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 27.03.10

El resultat de l'enquesta publicada per EL PERIÓDICO, segons la qual un de cada quatre catalans podria votar una candidatura xenòfoba o la consideració per part del 48% dels sondejats que la immigració és negativa per al país, ens mostra, una vegada més, les conseqüències de la por i els electoralismes amb què la classe política ha afrontat el canvi social irreversible que ha significat la immigració. Transformació que es considerava sens dubte un èxit, atès que Espanya havia passat en pocs anys d'un 3% de població estrangera o d'origen estranger al 15% actual sense conflictes socials importants. Una immigració que havia arribat sobtadament per dos motius: per paliar la caiguda de la natalitat que als inicis dels anys 90 es va convertir en la més baixa d'Europa, amb un índex de fecunditat de només 1,2 fills per dona, i per la demanda de mà d'obra, augmentada per un impuls econòmic superior al 3%. El període de més augment de la immigració va tenir lloc durant el Govern de José María Aznar, tot i que aquest no es va cansar d'agitar les pors a aquest fenomen.

Fa tres setmanes, el ministre Celestino Corbacho va presentar l'informe de l'Observatori Espanyol del Racisme i la Xenofòbia, organisme dependent del Ministeri de Treball, i que basa les seves conclusions en enquestes del Centre d'Investigacions Sociològiques. Doncs bé, segons l'informe citat, el 1996, quan Aznar arriba a la Moncloa i a Espanya hi ha només 600.000 estrangers, el 28% dels ciutadans creuen que hi ha

massa immigrants. El 2005, quan el creixement econòmic demanava més ocupació, i el ministre Jesús Caldera crea mecanismes per a la contractació en origen, ja són un 60% els que opinen que són massa. Ara, segons aquest informe, el 77% opina que hi ha massa immigrants, una dada que coincidiria amb la que va expressar el sondeig d'EL PERIÓDICO.

Resulta significatiu que el 2005, quan ni hi havia ni s'aventurava una crisi econòmica, el 60% ja creu que hi ha massa immigrants tot i que l'economia creix i les famílies demanen més. Tothom treballa amb immigrants o té immigrants cuidant els seus fills o avis, però, en canvi, sent que n'hi ha massa. La baixa natalitat, que continua sent la menor d'Europa, no preocupa. En canvi, sí que preocupa que hi hagi tants immigrants, tot i no haver-hi cap indicatiu de crisi. No hi ha racisme social, tots necessitem immigrants, però d'alguna manera s'assumeix l'esperit d'aquella frase per la qual es va fer famós l'alcalde d'El Ejido, Juan Enciso: «A les vuit del matí tots els immigrants són benvinguts per treballar, però a les vuit del vespre sobren tots». És a dir, el que molesta la població no és tenir immigrants treballant a casa, a l'empresa o consumint, sinó la seva visibilitat. Evidentment, la no assumptió per part dels governs del PSOE i del PP de la magnitud del fenomen, sense incrementar els serveis públics, seria una altra de les causes d'aquesta percepció. Els discursos alarmistes de certs polítics sobre l'impacte negatiu de la immigració amb l'«aquí no hi cabem tots!», pronunciats quan l'economia demanava més immigrants, augmentaven aquesta opinió. Però, tot i que no agradi veure tants immigrants, d'alguna manera s'assumeixen com a necessaris i no sorgeixen ni a Catalunya ni a Espanya moviments racistes. És lloable i un símptoma de maduresa que, malgrat

afrontar ara una desocupació més alta que els nostres veïns europeus, no hagin sorgit moviments sindicals o d'aturats xenòfobs.

La xenofòbia ha sorgit en barris on, al no haver planificat les administracions aquesta forta arribada, s'han creat guetos. Aquí, la població autòctona se sent en minoria i afronta els problemes de convivència derivats d'aquesta arribada de persones amb altres costums. I ha estat precisament en una d'aquestes poblacions, a Vic, on Josep Anglada, fent un eficaç porta a porta, va obtenir 3.000 vots i quatre regidors. L'equívoca actuació de l'alcalde, Josep Vila d'Abadal, assumint part dels seus arguments, va catapultar Anglada als mitjans de comunicació. En canvi, a Salt, on l'índex d'immigrants i d'aturats és més alt, l'alcaldessa Iolanda Pineda ha sabut crear consensos en lloc de legitimar conflictes.

És possible que Plataforma per Catalunya (PxC) obtingui representació al Parlament. Afortunadament, el passat feixista d'Anglada o l'escissió d'alguns dels seus militants, amb el regidor de Cervera Mateu Figuerola al capdavant, que ha creat el Partit per Catalunya imitant el logotip de PxC i que es presentarà a les eleccions amb el feixista Moviment Social Republicà, li restaran vots. Però el que serà greu no serà que Plataforma entri al Parlament, donat que la gran majoria de països europeus ja tenen grups racistes als seus parlaments. El que seria realment preocupant seria que, com sembla que faran PP i CiU d'aquí a les autonòmiques, s'assumeixin els seus arguments. Al fer-ho, no només legitimen la por i trenquen la cohesió social, sinó que, al donar la raó als xenòfobs, donen motius a la ciutadania perquè els voti.

*Periodista i autor d'El libro de la inmigración en España